

1

MEDENİYET DİLİ OLARAK TÜRKÇE

Dilci Felsefe ile Başlangıç ve
Yöntem Arayışı

Doç. Dr. Mehmet Fatih DOĞRUCAN

altınordu
yayınları

MEDENİYET DİLİ OLARAK TÜRKÇE

**Dilci Felsefe ile Başlangıç ve
Yöntem Arayışı**

Doç. Dr. Mehmet Fatih DOĞRUCAN

2. BASKI

altınordu
yayınları

MEDENİYET DİLİ OLARAK TÜRKÇE-1

Yayıncı ve Genel Yayın Yönetmeni
Murat İpekođlu

Yazar
Doç. Dr. Mehmet Fatih Doğrucan

Editör
Dr. Öğr. Üyesi Ayşegül Doğrucan

ISBN: 978-605-7702-48-7

2. Baskı - Ocak 2020

Altınordu Yayınları
Yayın No: 149
Sertifika No: 32505

Baskı
Grafiker Ofset

Kapak, Sayfa Tasarımı

Başak Kitap Kırtasiye Markasıdır.
Sağlık Mahallesi Halk Sokak
No: 11/1 Kızılay-Ankara
Tel: 0 312 433 28 09
0 536 981 28 08
muratipekoglu@gmail.com

İçindekiler

GİRİŞ	17
1. GENEL DİL YAKLAŞIMLARI	51
1.1 Dilin Felsefe Tarihi İçerisinde İncelenme Süreci....	55
1.1.1 Eskiçağ	57
1.1.2 Ortaçağ	62
1.1.3 Rönesans	67
1.1.4 17. ve 18. Yüzyıl	70
1.1.5 19. ve 20. Yüzyıl.....	76
1.2 Dilin Mantık Yerine İdamesi, Felsefeden Edebiyata.	88
1.3 Türk Dili ile İlgili Yaklaşımlar.....	111
2. İKTİDAR ARACI OLARAK DİL ve TÜRKÇE	116
2.1 Türkçeye Karşı Duruş Sergileyen Anlayışlar.....	120
2.1.1 Türkçeye Orientalist Karşıtlık	123
2.1.2 Türkçeye Arap, Fars Kültürlerinden ve İç Dinamiklerden İtiraz	136
2.2 Türkçeye İdeolojik Bakış.....	154
2.3 Türkçe ve Çalışmaları İçin Spesifik Sınırlandırıcılık Durumu	164

2.4 Batının Sosyal Bilim Metodolojisinde Çürümeler ve Yanlış Tarihsel-Kültürel Okumaların Tesbiti 183

3. BÖLÜM TÜRKÇE İLE BİLİM-FELSEFE VE SANAT MÜMKÜN MÜ?.....196

3.1. Bilim Dili Olarak Türkçe 201

3.2. Sanat Dili Olarak Türkçe 217

3.3. Felsefe Dili Olarak Türkçe..... 227

SONUÇ 264

KAYNAKÇA 269

Editörden

Bir milletin kültürel yaratımlarının taşıyıcısı dildir ve bir milletin bütün anlam dünyası o milletin dilinde taşınır. Ve yine dil, bize o milletin tarihi serüvenini anlamakta yardımcı olur. Çünkü dil ve anlam çalışmalarında açıkça gördüğümüz üzere, dilsel ifadelerin kullanımını ve ortaya çıkan anlam dünyası, o dilin kullanıldığı koşullarla belirlenmektedir. Böyle düşünüldüğünde bir kelimenin tarihsel serüveni, yani etimolojisi, o kelimeyi ortaya çıkaran ontolojik zeminin tespit edilmesine, dolayısıyla dili kullananın anlam dünyasını yaratan koşulları da anlamamıza imkân sağlamaktadır.

İçinde bulunduğumuz çağın sembolik çılgınlıklarında, “Türklük” de sembollerle anılmakta, milliyetçi camia semboller üzerinden bu fikri yaymaya çalışırken, milliyetçi olmayanlar ise bu sembollerin bu çağın koşullarında eskidiğinden dem vurarak, konuyu eski çağları yeniden canlandırma çabası ve maziye dönük bir hayal olarak algılamayı tercih etmektedirler. Ancak bu tartışma “tüketim” çağının, “fikirleri” de tüketme alışkanlığından gelmekte olup, bir tartışmayı popülerleştirip, sembollerini olağanlaştırarak değersizleştirmesinden ibarettir ve “küreselleşme” temelli tüketim çılgınlığının bir sonucu olarak “çoğunluk”, hatta “dünya kamuoyu” bu eyleme iştirak etmektedir. Oysa, tıpkı bir bireyi onu

o anki haline getiren koşullardan bağımsız anlayamayacağımız gibi, bir milleti, o milletin bugün bulunduğu konumu ve geleceğe yönelik seyrini de mazisinden bağımsız anlamamız mümkün değildir. Biz, bugün biliyoruz ki bir birey, daha anne rahmine düşmeden önce anne ve babanın önceki kuşaklardan aldığı genetik mirasla belirlenmekle kalmaz, aynı zamanda anne karından doğum sonrasına kadar fiziki ve sosyal çevre koşullarının da etkisindedir. Bu koşullar o bireyin davranışlarında, kararlarında, dünyayı anlamlandırışında ve hatta gelecek planlamasında belirleyicidir. O koşullarla ister barışık olsun isterse o koşullardan kaçan, onlarla hesaplaşan bir tavır sergilesin, hayatını kurgulaması ve kararlar alması o süreci anlamlandırmasına bağlıdır. Tıpkı birey örneğinde olduğu gibi, aynı paylaşım dünyasına ait bireylerden meydana gelen milletin tarihi de bu şekilde anlaşılmalı ve mazi-hal-gelecek kurgusu bu bağlamda düşünülmeli ve ortaya çıkan kültürel semboller bu mantıkla değerlendirilmelidir. Anlamına vakıf olmadığımız her sembolün anlamsal olarak bir başkası tarafından anlamlandırılıp, tarif edileceği ve içinin doldurulacağı aşikârdır. Yani eğer bilmek hükmetmekse, Türk'ün Türk'e ait olana vakıf olması elzemdir..

Elinizdeki çalışma Türk'ün anlam dünyasının inşasını anlama çabasında Türk dilinin önemine vurgu yapan bir çalışmadır. Mazisindeki göçebelige atıfta bulunarak, sembollerinin bir medeniyet yaratamayacağına, sistematik bir düşün dünyası inşa edemeyeceğine dair yaklaşımlara karşılık, Türkçeyi ortaya çıkaran koşulların genişliğinden ve çeşitliliğinden yola çıkarak, en azından yeniden ve tekrar incelenerek yeni yaklaşım

denemelerini hak ettiğine işaret etmektedir. Bu işaret, dil çalışmaları üzerinden, dil çalışmalarındaki yeni arayışların, Türk düşüncesinin ve kültür tarihinin her alanında yeni çalışmaları da beraberinde getireceği iddiasını da içermektedir.

Wittgenstein, Tractatus'un sonunda "dilimin sınırları dünyanın sınırları" demektedir. Çok geniş coğrafyalara yayılmış, farklı kültürlerle ve farklı dillerle etkileşime geçmiş Türklerin, düşün dünyasının kısır olduğunu düşünmek mantıklı görünmemektedir.

Çalışmanın Türk Dil çalışmalarında yeni çalışmalara vesile olması, yeni kapılar açması ve yeniliklerin Türk bilim ve felsefe çalışmalarının gelişimine katkı sağlamasına yönelik umudumuz bakidir...

Dr. Ayşegül DOĞRUCAN

22.11.2019/Antalya

ÖNSÖZ

Zor işlerden birisidir önsöz yazmak... Girişte de bahsettiğim üzere Okan Bayülgen'in televizyon mizahı içerisinde kullandığı “**şıftırmak**” sözcüğü ile başlayan ilk sorgulamamız, 20 yıl sonra bizi, bunun üzerinde eser vermeye kadar götürdü. Biz Türkçeye felsefe etkinliği kazandırmak yerine Türkçe ile felsefenin mümkün olup olmadığına bakmak istedik. Ancak karşımıza, bilim ve sanat dili olarak imkânı geldi, önce müsaade istedi sonra ise kalıcı misafir oldu. Araştırmalarımız bu eseri bir çırpıda bitirmek yerine, ayaklarının yere basması için bazı konuların ikinci kitaba kalması gerektiği hususunda, bizleri yönlendirdi. Bu kitabın devamı olacak olan ikinci kitabımız ise Türkçenin sayılar, renkler ve mitoloji açısından bir araştırmasına dönüşecektir. Kitabımızın adı yola çıktığında, “*Bilim ve Felsefe Dili Olarak Türkçe*” olarak düşünülmüştü. Ancak bu sürecin sonunda eserimizin konusu Türkçenin bilim, felsefe ve sanat dili olarak incelenmesi olsa da, antropik meselelere yöntem-bilimsel açıdan girmek zorunda kalmamız, ismi konusunda değişikliği zaruri kıldı ve eserimizin adı “*Medeniyet Dili Olarak Türkçe-1/ Dilci Felsefe İle Başlangıç ve Yöntem Arayışı*” oldu. Arkasından ikinci bir kitabı da zorunlu kıldı. Muhtemelen antropik ilkeleri daha da belirginletirmek açısından

arkadan gelen kitabımız, mitoloji, renkler ve sayılar konusuna daha yoğun eğilecektir.

Kitap için dilbilimci birçok kaynağın yanı sıra dilbilimci Türkolog ve Karahanlı Türkçesi uzmanı Prof. Dr. Abdullah Kök ve Altayistik üzerine çalışmaları bulunan Farsça-Türkçe mukayesesi konusunda linguistik uzmanı Doç. Dr. Cihangir Kızılözen'den danışman olarak faydalandım ve tahammülleri için kendilerine çok teşekkür ederim.

TRT yıllarımda Türkçe üzerine sohbetleriyle beni diri tutan Prodüktör İsmail Elden ve Prodüktör Sacit Şahin, TRT'den Faruk Kurtbaş ve Ayşegül Aran, belki de bu kitabın 15 yıl önceki arkeolojisinde yer tutuyorlardı.

Bu kitap için ilk hazırlığımız eşimle beraber yazdığımız “Bilim ve Felsefe Dili olarak Türkçe isimli bir makaleydi ki, o Türk Dünyası Araştırmalarının Ağustos-2019 sayısında yayınlanan o makalenin tamamını bu eser içinde de eksiksiz biçimde geliştirerek kullandık. Bu esere 2018 yazında başladım. Ancak bu esere başladıkdan bir hafta sonra gırtlak kanseri ameliyatı oldum ve boğazım birkaç hafta delik gezdim, daha sonra Aralık ayında bir daha ameliyat oldum ve boğazım tamamen yani neredeyse 200 küsür derecelik açıyla açıldı. Daha yaraları kapanmadan, kemoterapi ve radyo-terapi sürecine alındım. 90 küsür gün hastanede yattım ve yaklaşık 50 kilo kaybettim. Daha taburcu olalı birkaç ay anca oldu. Allah'a yalvardığım en içten yakarışım, “Allah'ım milletin parasıyla okudum, borcumu ödemedem, eserimi bırakmadan canımı alma” oldu. Şükür ki, eserimin ilk kısmını tamamladım. Ancak okurken, biliniz ki, ağır

travma ve ağır tedavi şartlarında, hastane koridorunda en az üçte biri yazılmış olan bir eser ile karşı karşıyasınız. O süreçte hem kitabımın editörlüğünü yapan, hem ilgili bilimsel materyalleri hastane odama kadar üşenmeden taşıyan eşime, Ayşegül'e teşekkürümü ilanen iletmek istiyorum.

Ayşegül İle Yaşlanma

Zaman bizi hiç bilememiş,
Mekan anlamamış kaç yaz yazar,
Anlayanlar anlatacak azar azar,
En az bir ŞAİR ve bir kaç yazar,
Bizi örnek verecek mezara kadar.

Biz ölene, o yazana, diğerleri susana,
Ve göz erbabı okuyup anlayana kadar.

Doç. Dr. Mehmet Fatih Doğrucan

Antalya/22.11.2019

GİRİŞ

Bazı edebiyatçılarımızın ve dilcilerimizin ön yargılı ezberlerine rağmen bir cesaret denemesi olarak okunması gereken bu eserin, tüm metodoloji önceliğinin **felsefe disiplini** olduğu ve kendisini **dil-bilim** teorileriyle sadece sınıadığını, dil-bilimin teoriden fazla elde ettiği her mesafede mesela kesin olarak reddettiği ve ispatladığı meselelerde, felsefe metodumuzun sustuğunu belirtmek isterim. Çünkü kesinleşmiş bilgiye kafa tutan tek faaliyet dogmatizmadır. Felsefe metodolojimiz, çoğunlukla **dil-bilim sahası** için, henüz teori olmaktan öteye gidememiş, yasalaşamamış, ispatlanamamış dil-bilim kuramları karşısında kendisini sınamış ve akıl yürütme argümanlarını ortaya koymaya çalışmıştır. O sebeple dilcilerimizin veya edebiyatçılarımızın kestirmeden hüküm verdiği konularda yaslandıkları birçok kaynakçanın henüz daha teori düzleminde olduğunu ve bizim teorilerimizi apaçık verilerle çürütmeksizin sadece başka teorilerle yok saymaya kalkışmasını disiplinler arası nezaketsizlik olarak kabul etme hakkımız vardır. Dilsel uzmanlık alanında sadece dil ve ilk bağlamda ilişkili olduğu disiplinler gereğince konuyu araştırmak, açıkçası, felsefenin bağlayıcı derinliğini ve diğer akıl türleriyle ilişkisini hem gözden

kaçırmak anlamına gelmektedir, hem de felsefi esnekliği ve spekülâtif tavrı ıskalamak manasını taşımaktadır. Bazen argümantasyonumuz, ne kadar farklı bir disiplin ya da amaca ulaşmak isterse istesin, dil-bilim sınırları içerisinde dayatılmakta ve daha ötesine uzanmak iste-yişimiz bu konunun uzmanlarınca eleştiri yolu ile de-ğersizleştirilmektedir. Bunun en önemli sebeplerinden birisi ülkemiz filologlarının veya Türkologlarının ders aldığı hocasının görüşlerinden daha öteye bir görüşü kabullenmek istemeyişi olarak düşünülebilir. Çünkü biz başka bir argüman sunduğumuzda kendisini çürütülmüş hissederek, sadece tek donanımının da hocasından kazanımı olarak bu olduğu için, o kurama veya kuramlara kıyasıya sahip çıkmak istemeleridir. Emin olunuz ki bu tanımdaki dilci varlığı hiç, de azımsanacak boyutta değildir ve daimi olarak yenileşmenin önünü uzmanlaşma paravanıyla da tıkamaktadırlar. Hatta araştırmalarımız ve dilci arkadaşlarla yaptığımız ilk araştırma sohbetlerimiz, göstermiştir ki, eski kuramlar kafasına yatmadığı halde yeni kuram araştırmasına veya farklı bir iddia çerçevesine yönelmek isteyen dilciler, sıklıkla doçentlik jürilerinin bağlayıcılığında boğulmamak ve bilimsel kesinlik sağlaması gereken katı belgencilik anlayışının sebep olduğu dogmatiklik nedeniyle dilbilim çerçevesinde oluşan ezbere dokunmamaktır. Başka bir yönden baktığımızda, dogma halini almış bu kuramlara dokunduğunda, ezberin kesinlikle savunulacağına olan inanç ve akıl etmek yerine nakil etmek kolaycılığına sığınanların yüksek miktarda olduğunu farketmek de, dilcilerimizi total metot araştırmalarından uzaklaştırıp, sınırlı kelime eksenindeki tahliller ile oluşmuş olan küçük havuzlara yönlendirmektedir.

KAYNAKÇA

Saha Uzmanı Dilbilimci Danışmanlar

Prof. Dr. Abdullah KÖK.

Doç. Dr. Cihangir Kızılözen

Kitaplar

- Akar, A. (2019). *Düşünen Türkçe*, Ötüken Yay. İstanbul.
- Aksan, D. (1982) *Dilbilim Seçkisi*. TDK Yay. Ankara.
- Altınörs, A. (2003). *Dil Felsefesine Giriş.*, İnkılap Yay., İstanbul
- Altınörs A. (2015). *Dil Felsefesi Tartışmaları. (Platon'dan Chomsky'ye)*. İstanbul.
- Altuğ, T., (2001), *Dile Gelen Felsefe*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul
- Aşnin, F.D., Alpatov, V.M., Nasilov, D.M. (2016). *Mahvedilmiş Türkoloji*. Çev. G.Ç.Mehdiyev, TTK Yay. Ankara.
- Ata, A., Tulum, M.M. (2013) *Uygur Türkçesi*. Ed. Gülsevin, G., Anadolu Üni. Açıköğretim Fak. Yay., Eskişehir.
- Ariew, R., GARBER, D., (1989), G. W. Leibniz, Philosophical Essays, Hacked Publishing Company, Indianapolis& Cambridge
- Az, M.A. (2017). *İlahi Basitlik Bağlamında Tanrı'nın Bilinebilirliği*, Selenge Yay. İstanbul.
- Banarlı, N.S. (1977), *Türkçenin Sırları*, Kubbealtı Yay., İstanbul
- Baltacıoğlu, İ.H., (1943). *Türke Doğru*, Yeni Adam Yay., Kültür Bas. İstanbul.
- Bilgin, M. (2002) *Anlamdan Anlatıma Türkçemiz*, T.C. Kültür Bakanlığı Yay., Ankara

- Bolay, S.H. (1989). *E. Boutroux'da Zorunsuzluk Doktrini*. M.E.B. Yay. İstanbul.
- Bouthoul, G. (1968). *Siyaset Sosyolojisi*, Çev. A. T. Yazıcı, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Bozkurt, F. (1992). *Türklerin Dili*, Cem Yayınevi, İstanbul.
- Can, Ö., (2018). *Dil Bilim Kuramları/İki Düzlem Beş Kuram*, Ed. Ö. Can, Yaz. U. Yozgat, Ö. Koşaner, S. Ercan, M. Özgen, D. Kayabaşı, İthaki yay. İstanbul.
- Doğrucan, M.F. (2018). *Tarihsel Uğrak Noktalarıyla FELSEFE DEN BİLİME*, Kesit Yay. İstanbul.
- Develioğlu, F. (1988). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat*. Aydın Kit. Ankara.
- Duranti, A. (2019). *Dilbilimsel Antropoloji*. Ed.A.N. Çiçekler, Çev. M. Gürlek,-A. Golynskaia, İstanbul.
- Emiroğlu İ. (2003). "Mantık/TDV" Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi.(Cilt28).19-28.İstanbul. Kaynak:<http://www.islamansiklopedisi.info/dia/pdf/c28/c280018.pdf>
- Ercilasun, A. B. (2015) *Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi*, Akçağ Yay. Ankara.
- Eyüboğlu, İ. Z. (1988), *Türk Dilinin Etimoloji Sözlüğü*, İstanbul
- er-Razi Muhammed b. Ebî Bekr b. Abdilkâdir, (1995). *Muhâtârü's-Sihâh*, thk. Mahmûd Hâtır, Mektebetü Lübnân Nâşirûn, Beyrut, 1415
- Fischer, S. R., (2017). *Dilin Tarihi*, Çev. M. Güvenç, İş Bankası Kültür Yay., İstanbul.
- Guiraud P. (2016). *Göstergebilim*. Çev. M. Yalçın. Ankara
- Gültepe, N. (2015). *Türk Mitolojisi*. Resse Yay., İstanbul.
- Hacıeminoğlu, N. (1996). *Türkçenin Karanlık Günleri*, Kamer Yay., İstanbul.

- Harris, R., Taylor, T.J. (2002). *Dil Bilimi Düşününde Dönüm Noktaları I*. Çev. E.E. Taylan ve C. Taylan, TDK Yay. Ankara Üni. Bas., Ankara
- Hegel G. W. F. (1976). *Bütün Yapıtları (Seçmeler)-1*. Çev. H. Demirhan. Ankara.
- Holdcroft, D., (1991). *Saussure Sign, System and Arbitrariness*, Cambridge University Press, New York
- James, G.G.M., (2010). *Çalınmış Miras*, Çev. M. Sürmen, Yarı Yay., İstanbul.
- Jameson, F. (2019). *Dil Hapishanesi/Yapısalcılığın ve Rus Biçimciliğinin Eleştirel Öyküsü*. Çev. M.H. Doğan, YKY., İstanbul.
- Karaağaç, G. (2010). *Türkçenin Ses Bilgisi*, Kesit Yay., İstanbul.
- Kök, A. (2016). *Pir-i Türkistan'ın Metafor Dünyası*, Kesit Yay., İstanbul.
- Küyel, M. T. (2001). *Bilim, Kültür ve Öğretim Dili Türkçe*, Türk Tarih Kurumu Bas., Ankara.
- Lindholm, C., (2004). *İslam Topluluklarında Gelenek ve Değişim*, Çev. N. Çelik, N. Durmuş, Ş. Sakarya, Elips Kit., Ankara.
- Locke J. (2000). *İnsanın Anlama Yetisi Üzerine Bir Deneme*. Çev. M. D. Topçu. Ankara 2000.
- Mengüşoğlu, T. (1971). *Felsefi Anthrpologi*, İstanbul Üni. Fen Edebiyat Fak. Yay., İstanbul.
- Morris, M. (2007). *An Introduction to the Philosophy of Language*, Cambridge Universty Press, Edinburgh.
- Özbek, Y. (2005). *Postmodernizm ve Alımlama Estetiği*. Çizgi Kit., Konya.
- Ögel, B. (1991). *Türk Kültür Tarihine Giriş(Cilt:1)*. Kültür Bakanlığı Yay. Ankara.

- Ögel, B. (1971). *Türk Mitolojisi-1. Cilt. TTK Bas. Selçuklu Tarih ve Medeniyeti Ens. Yay. Ankara.*
- Perek, F.Z. (1961). *Eskiçağda Dilbilgisi Araştırmaları. İstanbul Üni. Ed. Fak. Bas. İstanbul.*
- Rousseau, J.J., (2018). *Dillerin Kökeni Üstüne Deneme, Çev. Ö. Albayrak, Türkiye İş Bankası Yay., İstanbul.*
- Said, E, (2001). *Şarkiyatçılık, Çev. B. Ülner, Metis Yay., İstanbul.*
- Said, E. (2017). *Entelektüel., T. Birkan, Ayrıntı Yay., İstanbul.*
- Sami, Şemseddin. (2015) *Kâmûs-ı Türkî, Haz. R. Gündoğdu, N. Adıgüzel, İdeal Yay. İstanbul.*
- Sarup M. (1997). *Post-Yapısalcılık ve Post-Modernizm. Çev. A. Güçlü. Ankara*
- Saussure F. (2014). *Genel Dilbilim Yazıları. Çev. S. Kılıç. İstanbul*
- Sayın Ö. (2014). *Göstergebilim ve Sosyoloji. Anı Yayıncılık, Ankara*
- Schmidt, K. (2007). *Taş Çağı Avcılarının Gizemli Kutsal Alanı-Göbeklitepe- En Eski tapınağı Yapılar, Çev. R. Aslan, Arkeoloji ve Sanat Yay., İstanbul.*
- Searle, J. (2000). *Söz Edimleri. Çev. L. Aysever, AyraçYay. Ankara.*
- Starr, S. Frederick. (2019). *Kayıp Aydınlanma, Çev. Y. S. İnanç, Kronik Yay., İstanbul*
- Süleymanov, O. (2001). *Yazı'nın Dili. Çev. A. Acaloğlu Türk Dünyası Vakfı Yay. İstanbul.*
- Şenel, A. (1990). *Siyasal Düşünceler Tarihi, V Yay. Ankara.*
- Şemsettin Sami, (2015). *Kâmûs-ı Türkî, Haz. R. Gündoğdu, N. Adıgüzel, E.F. Önal, İdeal Kültür Yayıncılık. İstanbul.*
- Tanpınar, A.H. (2004). *Saatleri Ayarlama Enstitüsü, Dergah Yay., İstanbul.*

- Taş, İ. (2015). *Kutadgu Bilig'de Söz Yapımı*. TDK Yay., Ankara.
- Taylan N. (1988). *Mantık (Tarihçesi, Problemleri)*. İstanbul.
- TDK, (1969). *Tarama Sözlüğü IV K-N.*, Türk Dil Kurumu Yay., Ankara
- Topcan, Ö. (2018). *Pentekostal Faaliyet ve Afrika'daki Misyon Faaliyetleri*, Berikan yay. Ankara.
- Touraine A. (1992). *Modernliğin Eleştirisi*. Çev. H. Tufan. İstanbul 1992.
- Tulum, M. (2011). *17. YY.Türkçesi ve Söz Varlığı*, TDK Yay.,Ankara.
- Turhan, M. (2019). *Bütün Eserleri.*, Altınordu Yay., Ankara.
- Wittgenstein, L. (2000). *Felsefi Soruşturmalar*, Çev. D. Kani, Küyerel Yayınları, İstanbul.
- Wittgenstein L. (2003). *Tractatus Logico Philosophicus*. Çev. O. Arıoba. İstanbul
- Vygotsky L. S. (1985). *Düşünce ve Dil*. Çev. S. Koray. İstanbul

Makaleler

- Alp, M. (2011). *Farklı İki Açıdan Araçça: Fusha ve Avamca*, Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fak. Der., C.11 S. 2, ss. 87-109
- Aydar, H., Ulutaş, İ. (2010). *Dilin Kökeni*, **Turkish Studies**, Vol.5/4. ss. 679-696.
- Ayönü, Y. (2015). *IV. Haçlı Seferi'nin Ardından Batı Anadolu'da Mücadele Eden İki Rakip: İstanbul Latin Krallığı Ve İznik İmparatorluğu*. **Cihannüma Tarih ve Coğrafya Araştırmaları Der. S.** 1-1, ss. 9-25.
- Bayraktar, İ., Bayraktar, O., Durukan, E. (2017). *Dil Felsefesi ve Türkçe Öğretimi*, **Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi (TEKE)**, 6(4), ss. 2639-2668.

- Çınar, A., (2005), “Leibniz’de Kötülük Problemi ve Theodise”, Uludağ Üni. İ.F. Yay., XIV, 14, s. 162-177
- Çog. M. (2009) *Celal Nuri’de İslam Birliği Arayışı*, **KTÜ İlahiyat Fakültesi Dergisi**, S. 14:1 ss. 99-104
- Demir, A. (2016). *Ayaz İshakî ve Türk Dilinin Sadeleşmesi Sorunu: Yeni Lisan Hareketi öncesinde Kazan-İstanbul Hatında Bir Erken Entellektüel Tartışma (1909).*, **Modern Türklük Araştırmaları Dergisi**, c.13., S.1. ss. 07-31
- Doğrucan, M. F. (2018). Ömer Seyfettin’de Bilim ve Felsefe Algısı. **Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi (Teke)**, 7(1), 203-216
- Doğrucan, A., Doğrucan M.F. (2019). *Felsefe ve Bilim Dili Açısından Türkçe*, **TDAV- Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi**, C.122, S.241, ss.445-458.
- Doğan, E. (2011). *Türkiye Türkçesinde Cinsiyet Kategorisinin İzleri*. **Uluslararası Sosyal Araştırmalar Der.** C.4 s.17. ss.89-98.
- Doğrucan, M.F. (2017). *Düşüncenin Seyri: Mantıktan Dile, Felsefeden Edebiyata*, **Mediterranean Journal of Humanities-MJH**, VII/1, ss. 177-183.
- Durgun, G.B., Yaman, H. (2017) *İdeoloji, Dil ve Sembol Bağlamında Medya ve Siyaset*, **Akademik Hassasiyetler**, C.4, S.7, ss. 39-51
- Ertekinoglu, S., (2017) “Yılbız” Sözcüğü Üzerine, **Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi**, C.34, S.34, ss. 99-108
- Gömleksiz, M.N., Yüksel, Y. (2003). *Osmanlı Devletinde Türkçülük Akımının Ortaya Çıkması*, **Doğu Anadolu Araştırmaları Der.** S.3. ss. 10-13.
- Hacıgökmen, M.A.. (2011). *Türkiye Selçukluları Zamanında Konya’nın Başkent Oluşu*. **Türkiyat Araştırmaları Der.** S.29., ss. 231-260.

- Hegel G. W. F. (1976). Bütün Yapıtları (Seçmeler)-1. Çev. H. Demirhan. Ankara
- İskenderzade, L.A. (2010). Göktürk Dönemi İnsan Figürlü Taş Anıtlar, **Selçuk Üni. Sosyal Bilimler Ens. Der.**, S. 24, ss.255-269
- Özdemir, O. (2006). *Egemenlik ve Dil*, **Dil ve Edebiyat Dergisi**, 3:1, ss.13-24
- Kartallıoğlu, Y. (2016). *Osmanlı Türkçesinde Ara Biçim-I: Arapça ve Farsça Kelimeler*. **Dil Araştırmaları**, Bahar/18 ss. 103-124
- Kızılözen, C. (2018). *Türk Dilinde T- ~ K- Denkliği*. **Mavi Atlas Der.** C.6, S.2. Türkiye.
- Kök, A. Ünlü, S. (2016). *Türkçe İlk Kur'an Çevirilerinin Tanıklığında Toponomi*. **Türük Der.** Y.4, S.7, ss. 42-103
- Sağol, G., (2002). *Osmanlı'da Dilde Sadeleşme*, **Osmanlı Kültür Sanat** 9, Edit. G. Eren, Yeni Türkiye yay. Ankara. ss. 504-517
- Sarıca M. (2011). *Kök Biçimbirimlerin İzinde: "Tanrı ve Türk" ve sözcükleri*. PAU Batı Dilleri ve Edebiyatları Bölümü, https://www.academia.edu/13848735/DDT_4_MUG-LA-K%C3%96K_B%C4%Bo%C3%87%C4%BoMB%C4%BoR%C4%BoMLER%C4%BoN_%C4%BoZ%C4%B-onDE_TANRI_VE_T%C3%9CRK_S%C3%96ZC%C3%96CKLER%C4%Bo 30.10.2019-22.47
- Sarıca, M. (2015). *Dillerde Yapısal Kimliğin Belirlenmesi*. **Turkish Studies International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic** C.10. S. 8. ss. 1817-1832, Türkiye.
- Sertkaya, O.F. (2012). *Etimoloji Nedir Ne Değildir ve İsimden İsim Yapan +ey/+ay Ekleri Üzerine*. **A.Ü. DTCF Dergisi**, 19/1 ss. 43-72

- Taştekin, A. (2016). *Türkçe'deki Sayma Sayılarının Kökeni Üzerine Bir Değerlendirme*. **Uhive Der. Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Der.** Nisan, Mayıs, Haziran-İlkbahar, S.11, Türkiye. http://akademikpersonel.kocaeli.edu.tr/nihal.pasali/diger/nihal.pasali23.10.2018_15.27.49diger.pdf#page=61 28.10.2019-saat:19.21
- Yalınkılıç, T. (2012). *Prof. Dr. Luo Xin'in "Orta Çağda Çin'in Kuzeyindeki Milletlerde Unvan" Adlı Kitabı Üzerine*. **TEKE-Türk Edebiyat Kültür Eğitim Der.** C. 1. S. 4. ss. 246-256. Türkiye.
- Yusupov, F. (2012) *Tatar Türkçesi Ağızlarında Gelecek Zaman*. **Turkish Studies** Vol. 7/1. Winter, Turkey.
- Zuccato, M. (2005). *Gerbert of Aurillac and a Tenth-Century Jewish Channel for the Transmission of Arabic Science to the West*, **Speculum JSTOR**, Vol. 80, No: 3, pp. 742-763.

Bildiriler

- Atmaca, N. S. (2004) *Bilim Dili ve Türkçe*, 2. **Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık Sempozyumu Bildiriler**, İstanbul, <http://uvt.ulakbim.gov.tr/tip/sempozyum2/natmaca1.pdf> (27.11.2018)
- Doğrucan M.F., (2008) "Cumhuriyet Dönemi Türk Modernleşmesinin Öncüleri", **Uluslararası Türkiye Cumhuriyeti Sempozyumu**, ISPARTA, TÜRKİYE, 20-22 Ekim 2008, no.96, pp.96-106
- Doğrucan M.F., (2011) *Rorty'nin Çok Kültürlülük ve Birey Dengesine Koyduğu Dinamit*, 9. **Mantık Matematik Felsefe Sempozyumu**, İZMİR, TÜRKİYE, 7-10 Eylül 2011, ss.315-324